

तयोश्चटचटाशब्दः प्रादुरासीद्भयानकः । अथ राक्षसराजस्तु मुष्टिना राममाहवे ।

जघान वचोदेशे तु वज्रेणैव पुरन्दरः । अथ रामो बली साक्षान्मुष्टिं संवर्त्य यत्नतः ।

हिडिम्बं ताडयामास वचस्त्रेवं महादिपं । तलाभ्यामथ रामस्तु वक्त्रे हत्वा स राक्षसं ।

हा हतस्तलघातेन हिडिम्बो राक्षसेश्वरः । जानुभ्यामपतद्भूमौ गतासुरिव राक्षसः ।

तत उत्पात्य रामस्तु दोर्भ्यां संमृच्छ राक्षसं । आदाय बाहुवेगेन भ्रामयित्वा पदात्पदं ।

व्याविध्य सुचिरं रामो दर्शयन्नात्मनो बलं । उत्क्षिप्य राक्षसेन्द्रन्तं सर्वलोकस्य पश्यतः ।

गव्यूतिमात्रं चित्तेप ततो देशाद्बलायुधः । गतासुराक्षसश्रेष्ठस्ततो देशान्निराक्रमत् ।

ये केचिद्राक्षसास्तत्र हतशेषा महारणे । बलभद्रात्ततो भीता जग्मुश्चैव दिशो दश ।

अथांशुमालो भगवान् दिनेशः संमृत्य तेजांसि सहस्ररश्मिः । अस्त्रं यथै चचुरपि प्रजानामोषत्तमस्यापि समाविवेश ।

तस्मिन् प्रविष्टेऽथ समुद्रतोयं प्रजापतौ विश्वमुखे जगद्गुरौ । नचवनायः समुपाजगाम सन्ध्यातमोऽपि व्यनश्नृपोत्तम ।

प्रभातकाले नृप सत्तमो रणे गोवर्द्धने किन्नरगीतनादिते । इति ब्रुवन्तो नृपसत्तमास्तदा व्युपारमंस्तत्र रणोत्सवं नृप ।

इति श्रीमहाभारते खिलेषु हरिवंशे भविष्यपर्वणि हंसडिम्भकौपाख्याने हिडिम्बवधे सप्तदशाधिकत्रिंशतोऽध्यायः ॥ ३१७ ॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ उभौ तौ हंसडिम्भकौ रात्रावेव महागिरिं । जग्मतुः सहितौ राजन् गोवर्द्धनमथो नृप ।

अथ प्रभाते विमले सूर्ये चाभ्युदिते सति । गोवर्द्धनं जगामांशु केशवः केशिसूदनः ।

शैनेयो बलभद्रश्च यादवाः सारणादयः । गन्धर्वैरपरोभिश्च नादितं बद्धधा गिरिं ।

तस्येतरं नृपश्रेष्ठ पार्श्वे संप्राप्य यादवाः । निकषा यमुनां राजस्ततो युद्धमवर्तत ।

हंसेन डिम्भकेनाथ यादवैश्च समन्ततः । उग्रसेनस्त्रिसप्तत्या शराणां नतपर्वणां ।

विव्याध हंसडिम्भकौ वसुदेवश्च सप्तभिः । सारणः पञ्चविंशत्या दशभिः कङ्क एव च ।

निशठस्तु त्रिसप्तत्या सात्यकिश्चापि सप्तभिः । अशीत्या विष्टयूराजनुद्धवो दशभिः शरैः ।

प्रद्युम्नस्त्रिंशता राजन्साम्बश्चापि च सप्तभिः । अनाष्टष्टिस्त्रैकपञ्चा शराणां नतपर्वणां ।

एवं ते सहिता राजंश्चक्रुर्युद्धमदीनवत् । अत्यद्भुतं महाघोरं यादवाः सर्वे एव च ।

चक्रुस्ताभ्यां महायुद्धं वासुदेवस्य पश्यतः । सर्वानपि महाराज यादवान् बलदर्पितान् ।

तावुभौ हंसडिम्भकौ नृपास्तान् प्रत्यविध्यतां । प्रत्येकं दशभिर्विद्ध्वा वाणैर्निशितसत्तमैः ।

जघ्नतुश्च शरैस्तीक्ष्णैरत्यर्थं यादवेश्वरान् । व्यथिताः सर्वे एवैते वमन्तः शोणितं बद्ध ।

माधवे किंशुका राजन् पुष्यिता इव ते बभूवुः । भीताश्च यादवा राजन्पलायनपरायणाः ।

एतस्मिन्नन्तरे राजन् वसुदेवात्मजो नृप । वासुदेवो हली युद्धे प्रमुखे धन्विनौ तयोः ।

चक्रतुर्युद्धमतुलं स्कन्दशक्राविवाम्बरे । ततो देवाः सगन्धर्वाः सिद्धा यक्षा महर्षयः ।

विमानस्याश्च ददृशुर्युद्धं देवासुरोपमं । ततः प्रादुरभूतां तौ दूतौ भूतेश्वरौ नृप ।

शूलिना प्रेषितौ युद्धे रक्षार्थं बलिनौ तयोः । हंसोऽथ वासुदेवश्च युद्धं चक्रतुरीश्वरौ ।

रामश्च डिम्भकश्चैव संयुक्तौ युद्धकाङ्क्षया । विक्रान्ताः सर्वे एवैते शस्त्रे ह्यजे तथा बले ।